

บทคัดย่อ

การประเมินผลโครงการรวมกลุ่มสร้างรายได้/อาชีพ ของกรมประชาสงเคราะห์ ปี 2542

โดย

ธนพรรณ การหมั่นดี

การศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการรวมกลุ่มสร้างรายได้/อาชีพของ กรมประชาสงเคราะห์ ปี 2542 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงาน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ที่เกิดขึ้นจากโครงการรวมกลุ่มสร้างรายได้/อาชีพ วิเคราะห์ปัจจัยสาเหตุที่ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการรวมกลุ่มสร้างรายได้/อาชีพมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการรวม รวมถึงศึกษาปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมโครงการ ระเบียบวิธีการศึกษา ใช้ทั้งในเชิงปริมาณด้วยการวิจัยแบบสำรวจโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุแบบเชิงชั้น และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยนำแบบจำลอง CIPP เป็นแบบแผนในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้เข้าร่วมโครงการ ปี 2542 จ.ลพบุรี ผู้บริหารระดับจังหวัดและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการโครงการ ประชาชนที่เป็นประชากรตัวอย่าง 390 ราย ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุเฉลี่ย 46 ปี ร้อยละ 63.8 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาที่ 4 กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ระยะเวลาในการดำเนินการกลุ่มนานสุด 8 ปี น้อยสุด 8 เดือน ผู้เข้าร่วมโครงการให้คะแนนความเป็นผู้นำของผู้นำกลุ่มอยู่ในระดับสูง รายได้ที่เพิ่มจากการเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยประมาณ 567.5 บาทต่อเดือน สูงสุด 4,000 บาทต่อเดือน และค่าสุดคือไม่มีรายได้เลย ร้อยละ 92.2 ตอบว่าจะรวมกลุ่มกันต่อไปเรื่อยๆ ตลอดชีวิต ปัญหาที่ผู้เข้าร่วมโครงการพบคือเงินทุนที่ให้ไม่พอเพียง (ร้อยละ 58.9) และเสนอว่าควรเพิ่มเงินทุนขึ้นอีก (ร้อยละ 45.5)

ผลการวิเคราะห์การมีรายได้เพิ่มจากการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ตามองค์ประกอบของ CIPP Model พบว่า บริบทที่มีผลต่อการมีรายได้เพิ่ม ได้แก่ การอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จำนวนผู้

ว่างงานวัยแรงงานในหมู่บ้าน ชาวบ้านในหมู่บ้านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูง มีการร่วมกันแก้ปัญหาของชาวบ้าน การพบปะสังสรรค์ความคุ้นเคยรู้จักกันของชาวบ้าน จำนวนสมาชิกกลุ่มอาชีพเดิมและจำนวนกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน ส่วนปัจจัยเข้า ได้แก่ รายได้หลักของผู้เข้าร่วมโครงการ อายุ เพศ จำนวนสมาชิกวัยแรงงานในครัวเรือน การเป็นหัวหน้าครอบครัว การได้รับการศึกษาสูง ในด้านกระบวนการ พบว่า การบริหารกลุ่ม ความเป็นผู้นำ ประเภทของกลุ่มอาชีพ และกลุ่มระยะเวลาการดำเนินการกลุ่ม

สำหรับผลการวิเคราะห์การดำรงกลุ่มอย่างต่อเนื่องตามองค์ประกอบของ CIPP พบว่าบริบทที่มีผลต่อตัวแปรตาม ได้แก่ การอาศัยอยู่นอกเขตอำเภอเมือง จำนวนผู้ว่างงานทั้งหมดในหมู่บ้าน และจำนวนผู้ว่างงานวัยแรงงานในหมู่บ้าน สำหรับปัจจัยเข้า ได้แก่ เงินทุนจากโครงการไม่มากเกินไป การมีรายได้เพิ่มจากโครงการ อาชีพหลักเป็นเกษตรกร และรายได้หลักของผู้เข้าร่วมโครงการ ส่วนกระบวนการที่มีผลต่อการดำรงกลุ่มอย่างต่อเนื่องได้แก่ ความเป็นผู้นำกลุ่ม การจัดหาแหล่งจำหน่ายผลผลิต

จากการประเมินผลโครงการ พบว่า มีสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขในเรื่องต่อไปนี้ (1) ควรมีการตั้งเป้าหมายในการดำเนินการสำหรับกลุ่มอาชีพอย่างชัดเจน (2) ควรมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการให้เข้มงวดมากขึ้น (3) ควรให้อิทธิพลแก่กลุ่มใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยรวมกลุ่มอาชีพกันมาก่อน (4) ควรมีการติดตามประเมินผลแก่กลุ่มอาชีพที่เพิ่งเริ่มมีการดำเนินงาน (5) ควรให้การดูแลกลุ่มอาชีพนอกเขตอำเภอเมือง โดยเฉพาะผู้เข้าร่วมโครงการที่มีรายได้น้อย (6) ควรมีการวัดผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพเป็นประจำ (7) ควรมีการส่งเสริมสนับสนุน การฝึกอบรมและการดูงานต่างถิ่น ในเรื่องที่สมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการต้องการ (8) ควรประสานงานกับปศุสัตว์จังหวัดมาเป็นผู้ดูแลกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดต่อของสัตว์ (9) หาแหล่งวัตถุดิบในราคาถูกเพื่อลดต้นทุนการผลิต (10) จัดการประชุมกลุ่มอาชีพดีเด่นในแต่ละปีประจำปีจังหวัด

สำหรับในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อการมีรายได้เพิ่มและการดำรงกลุ่มอย่างต่อเนื่องว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อนำข้อค้นพบไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบ เพื่อให้ประสิทธิผลของโครงการมีมากยิ่งขึ้น